

חינוך לחיים

פרשת ואתחנן

"והודעתם לבניך"

יש לי שאלה עצומה: לעם היהודי יש מידי שנה לילה אחד מיוחד שנקרא ליל הסדר שבו התורה מצווה אותנו "למען תספר באזני בן ובת בןך את אשר התעללתי במצרים... ובשביל זה יש לנו את ליל הסדר... והנה!!! בפרשה שלנו יש בדיוק את אותו סוג של ציווי... התורה מצווה אותנו "רק השמר לך ושמור נפשך מאוד פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך ופן יסורו מלבבך כל ימי חייך והודעתם לבניך ולבני בןך יום אשר עמדת לפני ה' אלוך בחורב...!! התורה מזכירה אותנו באופן שאינו משתמעת לשני פנים ש... "והודעתם לבניך ולבני בןך..." מה?? "יום אשר עמדת לפני ה' אלוך בחורב..." מעמד הר סיני!!! ואני צומד ושואל: איפה זה מתבטא שאני מודיע לילד שלי את יום שעמדת לפני ה' בחורב?? מילא "והגדת לבנך..." בשביל זה יש לנו את ליל הסדר... ועושים מזה טראסק גדול... שולחים את הילדים לישון כדי שיהיו נעורים... עושים דברים מוזרים בליל הסדר כדי שישאלו התינוקות... מחלקים קליות ואגוזים... הכל "למען תספר באזני בןך..." אבל כאן התורה מבקשת ממני התורה לא פחות בתקיפות "והודעתם לבניך..." יום אשר עמדת לפני ה' אלוך בחורב... אז איפה??? איפה אנחנו מקיימים את זה??? איפה זה הליל הסדר של מתן תורה "והודעתם לבניך יום אשר עמדת לפני ה' אלוך בחורב??

התשובה היא מבהילה: מוכרחים לומר שהליל הסדר של "מעמד הר סיני" זה מידי יום ביומו!!! איפה אני מקיים "והודעתם לבניך ולבני בןך יום אשר עמדת..." איפה זה מתבטא?? בעוד איזה ערב שגרתי אי שם בבין הזמנים... שיענני לפתע שואל את אמא... איפה אבא?? והיא עונה לו: אבא הלך ללמוד תורה!! אבא ממחר לסיים ברהמ"ז וענני שואל... אבא... לאיפה אתה הולך?? ואבא עונה: אני הולך לקבוע עיתים לתורה!!! עוד רגע מתחיל השיעור/החברותא/ הקביעות/הכולל... יענני רואה את אבא חוזר עייף... ושואל את אבא... מאיפה אתה חוזר?? ואבא עונה לו בפנים מאירות: חזרתי מבית המדרש... למדתי תורה...

כאן!!! כאן מתקיים והודעתם לבניך ולבני בןך יום אשר עמדת לפני ה' אלוך בחורב!!! אם כבר יש הבדל בין ליל הסדר של יציאת מצרים לבין ליל הסדר של "יום אשר עמדת לפני ה' אלוך בחורב..." ההבדל הוא שבילל הסדר של יציאת מצרים אבא צריך לעשות דברים משונים כדי לעורר את יענני שישאל... כי היות וסו"ס מספרים פה סיפור שקרה פעם!!! כאן חשוב לאבא להבהיר שזה לא סיפורי סבתא... זה לא סיפורים מהעבר... אלא זה קורה עכשיו... חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא בעצמו יצא ממצרים, לכן אבא צריך לבטא שמשוה פה קורה עכשיו... ולכן צריך לשבור את הראש איך לנער ולטלטל את התינוקות ולהכניס אותם לעניין... כל הקונפליקט הזה קיים רק בליל הסדר של יציאת מצרים...

אבל בכל לילה שגרתי שאבא יוצא מהבית להר סיני לקבל את התורה. כאן זה לא סיפור שקרה פעם שצריך לנער את יענני ההלו זה קורה עכשיו... אין צורך!!! פה יענני כבר בוכה כאן ועכשיו... לאיפה אבא הלך?? ואמא עונה לו: אבא הלך לחורב!! אבא הלך לקבל תורה... אבא כל יום הולך לקבל תורה מסיני. וזה נעשה מידי ערב או בוקר בבית המדרש מול הדף גמ'...

זה מעמד הר סיני!!!! זה קורה כעת ועכשיו!!! והודעתם לבניך ולבני בןך יום אשר עמדת לפני ה' אלוך בחורב... שים לב להבדל: ביציאת מצרים זה לשון של למען תספר... והגדת... אבל במתן תורה זה והודעת!!! אין פה סיפורים ואין פה הגדות... יש פה הודעה!!! הצהרה לתקשורת... שלום אבא הולך ללמוד...

כלפי מה הדברים אמורים?? כולם יודעים לקונן על זה שבדורות הקודמים יהודי אפילו קשה יום היה יודע לסיים יום של עבודה ומיד ללכת לקבוע עיתים לתורה בלי התחמקויות ובלי תירוצים... היו יושבים בבית המדרש יהודים עמלי כפיים שבמשך כל היום עמלו בעבודה שבשדה... אבל בלילה הם ידעו שצריך לשבת ולקבוע עיתים לתורה... ואיפה זה היום??? פעם זה היה מובן מאליו... והיום?? למה היום אין את זה??

אבל בא נתבונן לרגע... אתה טוען שפעם ככה זה היה!!! בעצם מאיפה אתה בכלל יודע שפעם ככה זה היה?? אני כופר הכל... מי אמר לך... מי אמר לך שפעם ככה זה היה?? אולי לא... מה פירוש... תשאל כל יהודי מבוגר והוא ממש יכעס ויעלב מעצם השאלה... מה פירוש... אני במו עיני ראיתי את אבא שלי... אני ראיתי את סבא שלי איך הם הלכו לבית המדרש ולמדו... במילים אחרות: זה לא רק שהוא ראה!!! מישוה דאג ל ה ר א ו ת לו!!!! כשאבא הלך לבית מדרש ללמוד... זה לא רק שיענני ראה... אלא היו פה אבא ואמא שדאגו להראות לו!! כן... אבא הולך ללמוד... זה היה נושא!!!! כשאבא הלך לבית מדרש ללמוד הוא לא רק הלך... היה פה גם והודעת!! היתה פה הודעה... היתה פה הצהרה לתקשורת... אבא הולך ללמוד!! זה עקרונות... והודעתם!! דאגו להנחיל את זה שאבא יוצא כעת מהבית אבל לא סתם... הוא הולך ללמוד תורה...

יתכן שזה מה שמפריד בינינו לבין הדורות הקודמים... "והודעתם"!!! ההצהרה והמפגן הרשמי הזה!!! וכמובן זו לא הצהרה רק בייחס לילדים... אלא בעיקר בינינו לבין עצמנו... להפנים ולהבין שקביעת עיתים לתורה זו לא המלצה... זו הצהרה רשמית!!! אני חייב מידי יום ללכת להר חורב ולרענן את יום אשר עמדת לפני ה' אלוך בחורב...

אגב: באמת כל הילפותא של עיקר מצוות ת"ת יליף מ"והודעתם" הזה. חייבים את זה... וזה חייב להיות חלק מהנכסי צאן ברזל של הבית שלנו!! ולא בדרך אגב אלא בהודעה!!!!

זה הליל הסדר של מתן תורה!!! תמיד הקריאה הזאת סמוכה ל-ט"ו באב שעליו נאמר שמכאן ואילך... הגמ' מזכירה שצריך להתחיל להוסיף בקביעות עיתים לתורה בלילה ומאן דלא יוסיף יוסף ח"ו... כן... ט"ו באב זה אחד מהימים הרשמיים שנקבעו לקבלת עול תורה!!! זה ה"סיפתח" של ההכנה לימים הנוראים... מתחילים לקבוע עיתים לתורה ללא התחמקויות... והודעתם!!! תודיע את זה בבית... ותראה איך שהבית כולו יתרומם. תן להם לעזור לך לעשות את זה... אבא הולך ללמוד תורה!!!

לע"נ אבי מורי ר' חיים ב"ר ישעיהו ז"ל

משה בירנבוים - birmoshe@gmail.com

(אז נדברו)